

УДК 316.665

**PSYCHOLOGICAL REAKTIONS OF PERSONALITY TO PRIVACY
BRACH****ПСИХОЛОГІЧНІ РЕАКЦІЇ ОСОБИСТОСТІ НА ПОРУШЕННЯ ПРИВАТНОСТІ****Khazratova N.V. / Хазратова Н.В.***d.psychol.s., doc. / д.психол.н., доц.**National University «Lviv Polytechnic»,**Lviv, Kniazia Romana 3, 79005**Національний університет «Львівська політехніка»,**Львів, князя Романа 3, 79005*

Анотація. В роботі розглянуті проблеми психології приватності, а також стрес і фрустрація як психологічні реакції особистості на регулярне порушення приватності. Потреба особистості в приватності розглядається як важлива умова его-інтегрованості, незалежності та особистісної автономії. Регулярне порушення потреби в приватності перешкоджає нормальному розвитку і функціонуванню особистості. Йдеться про різну міру порушення приватності – від незначного вторгнення до особистого простору до депривації. Відповідно, психологічні реакції можуть різнитися від легкої фрустрації до дистресу. Різним є також рівень фрустраційної толерантності залежно від гендерних ролей, а також культури, що визначає допустимість і межі порушення приватності. Розглянуті різні виміри порушення приватності: територіальний (особиста дистанція) і аудіальний.

Ключові слова: потреба в приватності, порушення приватності, фрустрація, депривація

Сучасні тенденції глобалізації, які охоплюють увесь світ, зумовлюють таку обставину життя особистості, як цілковите домінування публічності у всіх сферах її активності. Це спотворює, редукує і мінімізує приватність, цілком необхідну особистості для життя і розвитку (зокрема, для рекреації свого Я, відновлення его-ресурсів тощо [1; 4; 9]). Так, в сучасних мегаполісах депривація приватності виявляє себе, по-перше, у гіпертрофованій публічності будь-яких неприватних форм організації життя особистості (перебування на роботі, в транспорті, відвідування магазинів, розважальних заходів тощо); а по-друге, в мінімізації приватності в індивідуальному, «домашньому» житті особи, яке мало б бути суто приватним і закритим від «чужих».

Реальні обставини життєдіяльності будь-якої людини неминуче передбачають виникнення ситуацій порушення її приватності. Це можна було б вважати закономірним і нормальним, якщо б особистість могла утримувати контроль над цими процесами. Насправді порушення приватності у більшості випадків є небажаними, вимушеними, незапланованими особистістю, а нерідко і нестерпними для неї. Можна говорити про різну міру порушення приватності – від невеликої фрустрації до депривації. Ми виокремлюємо, як мінімум, три варіанти фрустрації потреби у приватності: 1) окремі порушення приватності (відбуваються ситуативно і нечасто); 2) регулярне обмеження приватності (кількість ситуацій усамітнення істотно менше, ніж того потребує людина, тобто особа хронічно недоотримує приватності); 3) депривація приватності (відсутність ситуацій усамітнення, гострий брак можливостей зробити своє життя непрозорим для «чужих»).

Усі ці ситуації, незважаючи на рівень гостроти порушень приватності, зумовлюють негативні реакції. Але у першому випадку ці реакції не спричиняють істотних деструктивних змін у житті людини; у другому – зумовлюють істотну фрустрацію; у третьому – спричиняють фрустрацію і стрес, що нерідко переходить у дистрес.

Оскільки приватність тісно пов'язана з інстинктом територіальності, то і фрустрація потреби у приватності виявляє себе як на рівні психофізіологічних, так і власне особистісно-психологічних реакцій.

Розглянемо спочатку явище депривації приватності, її психологічну природу в умовах сучасного соціуму, найтипівіші ситуації відповідної депривації. Потім проаналізуємо власне психологічні наслідки такої депривації, реакції особистості на неї.

Особистісний простір людини може бути по-різному організованим. Особистість сама конструює свій психологічний простір як відкритий або закритий, структурований або хаотичний, з вираженими доцентровими або відцентровими тенденціями. Тим самим вона певною мірою програмує рівень необхідної їй приватності, а також властивий їй простору рівень допустимості порушення приватності [5; 6]. У діапазоні цих варіантів недотримання меж зонального простору особистості (порушень, до яких вона є відносно толерантною) навряд чи можна говорити про серйозну депривацію. Недотримання меж породжується звичайною взаємодією між людьми і не має характеру істотного порушення гомеостазу людського життя. Проблема депривації потреби у приватності виникає, коли йдеться про систематичне, регулярне порушення приватності або таку організацію життя, що унеможливорює приватність в принципі. Як це не дивно, саме така тенденція і є характерною для багатьох сучасних соціумів.

Гіпертрофована публічність – означає, що значна частина життя особи проходить не просто «під поглядами інших людей», а в умовах натовпів – переповненого транспорту, черг, автомобільних заторів тощо. Ця обставина спричиняє стрес і фрустрацію в силу порушення міжособистісної дистанції і психологічного простору особи – недотримання правил просторового розташування людини стосовно інших.

Закономірним є те, що найближчу відстань до власного тіла дозволяють мати близьким людям – тим, з ким у нас є усталені безпечні стосунки, до кого відчувається симпатія, довіра. Отже, наближаючись, впливати дозволяється тому, хто вже є часткою психологічного простору людини. Якщо ж відбувається не наближення, а раптове вторгнення, у відповідь виникають агресивні захисні реакції.

Розміри особистого простору людини є не випадковими: вони зумовлюються специфікою міжособових контактів і мають свої параметри в різних культурах. Здебільшого виокремлюють чотири просторові зони.

1.Інтимна зона (від 0 до 46 см) – найважливіший і найприватніший простір, до якого допускаються лише найближчі люди.

Під дистанцією 0 см ми маємо на увазі безпосередньо близький контакт, тісні обійми, коли відстань між особою і її партнером практично відсутня. З

усіх зон інтимна зона є найголовнішою, оскільки саме цю зону людина охороняє як свою справжню власність.

2. Особиста зона (від 46 см до 1,2 метри) – відстань, що звичайно розділяє людей на вечірках, офіційних прийомах, дружніх зустрічах.

3. Соціальна зона (від 1,2 до 3 метрів) – дистанція, на якій люди тримаються від сторонніх людей, з якими вступають в контакт (наприклад, водопровідника чи теслі, що прийшов робити ремонт в будинку, листоноші, нового співробітника в організації й від людей, яких не дуже добре знають).

4. Публічна зона (більше 3 метрів) – відстань, якої ми дотримуємося, коли оминаємо незнайомих випадкових людей, з якими не збираємося вступати в контакт (за умови наявності достатньої кількості незайнятого простору). Коли людина звертається до великої групи людей, то їй зручніше стояти саме на цій відстані від аудиторії [7-8].

Відповідно до цієї класифікації, різним є рівень стресу та фрустрації при порушенні кожного з цих зональних просторів. Очевидно, найбільшою є фрустраційна реакція при порушенні інтимної зони, тобто при знаходженні чужої і випадкової людини на відстані 0-46 см (стандартна ситуація у переповненому транспорті).

Зазвичай інтимна зона кожної людини порушується тією чи іншою людиною з двох основних причин. Перша, коли "порушник" є близькою людиною. Друга, коли порушник виявляє ворожі тенденції й схильний атакувати. Якщо людина може стерпіти вторгнення сторонніх людей у інші соціальні зони, то вторгнення сторонньої людини в інтимну зону викликає викид в кров гормонів стресу.

Скупченість людей на концертах, у кінозалах, на ескалаторах, у транспорті, ліфті призводить до неминучого вторгнення людей в інтимні зони один одного, що, загалом, спричиняє стрес. Саме тому існує низка неписаних правил поведінки західної людини в умовах скупченості людей, наприклад, в автобусі чи ліфті. Ці правила самі по собі є прикметними з огляду на те, що вони спрямовані на збільшення приватності в ситуації суб'єктивно нестерпної публічності. Зокрема, це правила: 1) ні з ким не розмовляти, навіть зі знайомими; 2) не дивитися впритул на інших; 3) бути незворушним - жодного прояву емоцій, зокрема невербального, не дозволяється; 4) якщо особа має в руках книгу чи часопис, вона має бути цілком занурена в читання; 5) чим тісніше в транспорті, тим стриманішими повинні бути рухи; 6) у ліфті варто дивитися тільки на покажчик поверхів над головою [2].

Користування громадським транспортом передбачає щоденне перебування (інколи – тривале, зумовлене автозатворами на дорогах) на дуже обмеженій, усупільненій – "нічий" – території, доступ інших людей до якої окрема особа не в змозі контролювати. Тут відбувається цілковите порушення особистісної дистанції. Чужі люди стають впритул, вторгаються на територію, що є зоною "інтимного спілкування" особи. На фізіологічному, інстинктивному рівні ця ситуація сприймається як напад, агресія (нашому мозку подається сигнал SOS). Але свідомість стримує інстинктивні захисні реакції і тлумачить ситуацію як звичайну. У цій ситуації спостерігається реакція "відтягування в себе": людина

максимально зменшує свій особистий простір, обмежує його власними речами (сумочкою, портфелем, одягом). Міміка при цьому сигналізує про напружену нейтральність, відстороненість.

При дуже високій щільності наповнення транспорту деформуються особисті речі і тіла пасажирів. Особистість, рятуючися від стресу, “стискає” свій внутрішній простір настільки, що він стає меншим, ніж межі її власного фізичного тіла. Виникає щось на зразок відчуження від власного тіла, вимушеного відсторонення від нього. Виходить, що правила, діючі на цій усупільненій території, допускають зазіхання інших на таку недорканну, здавалося б, найприроднішу власність людини – її тіло. Це – умови потужного дистресу, який людина переживає щодня.

Може виникнути конраргумент, що стосується ситуації спільних дій розлютованого натовпу. Адже в натовпі також відбувається тривале порушення особистої дистанції і фрустрація приватності, але особа (індивід) не реагує на це таким дистресом. Насправді відбувається наступне: в міру того, як збільшується юрба та її щільність, особистий простір кожної окремої людини стає все меншим, і вона набуває неусвідомленої ворожості. Тому зі зростанням кількості людей у юрбі посилюються її ворожість і агресивність аж до рукоприкладства. Це дуже добре відомо міліції, і вона завжди прагне розігнати юрбу, щоб кожна людина знову знайшла свій зональний простір і заспокоїлася.

Є ще один спосіб посилення гіпертрофії публічності – це заповнення аудіопростору в громадських місцях і в транспорті. Знаходячись поза оселею, окрема особа не може вибирати, яку аудіопродукцію їй слухати (в супермаркеті лунає реклама, у транспорті – радіо, у закладах громадського харчування – естрадні пісні тощо). Тиша, необхідна для занурення в себе, є в принципі недоступною.

Проблема не тільки в тому, що звучить аудіопродукція незалежно від побажань і смаків вимушених споживачів. Звукова продукція, що заповнює аудіопростір, мимоволі репрезентується в свідомості людини, що знаходиться на відповідній території і не може її покинути. Людина знову-ж-таки насильно “витягується” з простору приватності в простір публічності – оскільки змушена співвідноситися протягом певного часу з тими змістами, що транслюються згаданою аудіопродукцією.

Крім гіпертрофії звичайних форм публічності, є ще одна тенденція депривації приватності – це трансформація умов «домашнього» життя особи, яке б мало гарантувати особистості приватність, а з нею можливість усамітнитися, відновити его-ресурси. Згадана трансформація полягає у непомітному впровадженні режиму «витягування» особистості з домашнього усамітнення в простір публічності.

Ця друга тенденція пов'язана, по-перше, з фрустрацією власності на територію (свою оселею); по-друге, з істотною медіазацією домашнього життя, поширенням інтернет-мереж.

Переживання власності на територію є важливим з огляду на те, що воно забезпечує особистості почуття власної гідності, вартості, самоцінності. Якщо цього немає, формується підвищена залежність, невіра у свої сили, сліпа

орієнтація на оточення [1].

Ефект депривації приватності має місце в оселях, територія яких має: а) «усуспільнений» характер (гуртожитки, комунальні квартири); б) метраж площ, об'єктивно замалий для усамітнення кожного з тих людей, що живуть там. Вимушене скупчення на маленькій території, черги в туалет і ванну тощо зумовлюють постійне емоційне напруження у стосунках, неприязну увагу або неухважність одне до одного. Особа швидко стає об'єктом соціальної оцінки, обговорень з тенденцією осуду. Агресивне тло таких стосунків зумовлене самим фактом браку приватності. Оскільки ж прямий вияв агресії є здебільшого соціально забороненим, людина пригнічує її або маскує. Втім, агресивний драйв вимагає свого втілення. Тому мешканці комунальних квартир мимоволі виявляються втягненими у приховану боротьбу одне з одним. Інстинкт територіальності часто виявляється сильнішим за родинні зв'язки, дружні почуття чи обов'язки. Депривація «домашньої» приватності означає не лише пригнічення інстинкту територіальності, вона означає посилений контроль з боку соціуму і обмеження свободи особи.

Фрустрація приватності завдає значної шкоди внутрішньому світу особистості, її автентичності та неповторності. В історії її неодноразово застосовували як засіб покарання або психологічного тиску на людину – спосіб викликати розпач, зневіру, вибити ґрунт з-під ніг. Як зазначає Р. Пайпс, нацисти, прагнучи підірвати людську гідність своїх жертв, відбирали у них особистий простір шляхом заселення до концтаборів такої кількості в'язнів, що ті не могли навіть спати, не заважаючи одне одному. З тією ж метою переповненими утримувалися радянські табори і в'язниці. Стосовно політичних дисидентів уживали крайніх заходів заради позбавлення їх можливості залишатися наодинці з собою. Навіть стосовно тих громадян, що не були репресованими, нацистський і, особливо, більшовицький політичні режими робили все можливе, аби знищити усамітнення домашнього життя і витягувати людей у простір публічності, в поле постійного спілкування одне з одним [5]. Різноманітні твори-антиутопії зображають посилений контроль за особистістю з боку соціуму як наявність камер відеоспостереження, а також різноманітних відеотрансляцій скрізь, де тільки може перебувати людина.

Аналогічну роль грає збільшення репрезентованості в житті особистості віртуальних способів не залишатися наодинці з собою навіть удома – різноманітних соціальних інтернет-мереж. Тут порушення приватності не є настільки явним, тому що зберігається ілюзія контролю особистості за рівнем відкритості – закритості власного життя для інших людей.

Реакціями на перебування в умовах депривації або порушення приватності стають стрес (дистрес) або фрустрація. Розглянемо ці реакції загалом, а також у їх специфічних виявах.

Стрес розуміють здебільшого як психофізіологічне явище, а фрустрацію – як психологічне. Тим не менше, в обох випадках йдеться про порушення базового гомеостазу людини на фізіологічному і психологічному рівнях.

У сучасній науковій літературі термін стрес вживається практично в усіх випадках, коли мова йде навіть про незначні відхилення в діяльності,

активності особи, що пов'язані з будь якими змінами внутрішнього та зовнішнього середовища. Як вказує Е. Гринберг, можна говорити про існування декількох основних підходів в дослідженні стресу [3].

Перша група теорій пов'язана з клінічними дослідженнями і визначає стрес як внутрішній стан психіки та організму. Об'єктивним критерієм стресу вважаються зміни фізіологічних функцій. Прикладом такого підходу виступає концепція про розвиток емоційних психічних станів на фоні підвищеної або зниженої психофізіологічної активності. Тут розрізняються емоційні психічні стани з підвищеною психофізіологічною активністю (норма), нормальні психологічно комфортні стани з підвищеною психофізіологічною активністю, патологічні дискомфортні стани, нормальні емоційні стани з пониженою психофізіологічною активністю, патологічні стани з пониженою психофізіологічною активністю. Стрес, поруч зі хвилюванням, тривогою, страхом, визначається як нормальний психологічно-дискомфортний стан з підвищеною психофізіологічною активністю з підвищеною психофізіологічною активністю є погіршення у функціонуванні психічних процесів [3].

До другої групи відносяться теоретичні концепції, в яких стрес розуміється з погляду ситуації, яка виникає в процесі діяльності. Для цих концепцій характерні визначення стресу, як стану людини в екстремальних ситуаціях, стану при дії несприятливих чинників середовища. При цьому особлива увага приділяється характеру зрушень в процесі діяльності, змінам працездатності тощо.

Встановлено, що найбільшу небезпеку викликають не сильні і короткі стреси, а тривалі, хоча і не настільки сильні. Короткочасний сильний стрес активізує людину, після чого всі показники організму повертаються до норми, а слабкий, але довготривалий стрес викликає виснаження захисних сил організму людини. Короткочасна психоемоційна напруга навіть значної сили досить швидко компенсується нейрогуморальними механізмами організму, у той час як відносно невеликий, але тривалий стресовий вплив може призводити до зриву нормальних психічних функцій і викликати незворотні вегетативні порушення. У цьому контексті слід зазначити, що депривація приватності (особливо «домашньої» приватності, пов'язаної також з територіальним інстинктом) відноситься до довготривалого стресу, що має небезпеку переходу до дистресу.

На перший погляд здається, що стрес спричиняють лише події, які кардинально змінюють наше життя, але більшої шкоди організму завдають не великі трагедії, а дрібні побутові проблеми, які систематично повторюються. Тому саме регулярні невідворотні, нехай і дрібні, на перший погляд незначущі, порушення приватності особи, які підстерігають сучасну людину мало не на кожному кроці, неминуче викликають виражені стресові реакції.

В основні фрустраційних реакцій людини лежить явище фрустрації – психічний стан особи, що виникає внаслідок реальної або ж уявленої непереборної перешкоди, що блокує процес досягнення деякої цілі або задоволення потреби цією особою [3]. Відомо, що сила фрустрації зумовлюється ступенем значущості заблокованої у її досягненні цілі та

переживання суб'єктивної «близькості» цього досягнення. В стані фрустрації людина відчуває сильне нервово-психічне потрясіння.

Важливим поняттям при вивченні фрустрації є фрустраційна толерантність, тобто, стійкість до фрустраторів. В її основі лежить здатність людини адекватно оцінювати реальну ситуацію, з одного боку, і передбачення виходу з неї – з іншого. Фрустраційна толерантність, сформована в процесі виховання, якоюсь мірою визначає поведінку людини в екстремальних ситуаціях.

Виділяють такі форми фрустраційної толерантності:

а) фрустрація сприймається як бажаний психологічний стан, що характеризується готовністю використовувати те, що сталося, як життєвий урок;

б) фрустрація викликає сподіване напруження, яке піддається контролю, при цьому небажані імпульсивні реакції стримуються;

в) фрустрація викликає браваду, самовпевнену позірну поведінку, яка приховує, маскує розгубленість, розлюченість, смуток тощо.

Фрустрація супроводжується гамою в основному негативних емоцій: гнів, лють, роздратованість, гостре почуття вини, розпач, страх, туга, скорбота тощо.

Фрустрованими можуть виявитися практично будь-які потреби та мотиви людини. Фрустрація певних значущих для особи потреб неминуче тягне за собою надмірну зосередженість цієї особи на задоволенні саме цієї потреби, що «зміщує» цілі її життєдіяльності і позбавляє їх осмисленості, дезорганізуючи таким чином всю систему її цінностей, змінюючи напрям її діяльності та розвитку.

Водночас логічно припустити, що специфіка фрустраційних реакцій на порушення (депривацію) приватності пов'язана з особливостями соціальних, зокрема, гендерних ролей. Так, гендерна роль чоловіка передбачає стійкість і витривалість стосовно різноманітних стресорів та фрустраторів взагалі, зокрема, середовищних. Як ні парадоксально, це може зумовити і високу фрустраційну толерантність (відповідність гендерній ролі), і низьку фрустраційну толерантність (невідповідність їй). Те саме стосується ролей, продиктованих як статусом людини (офіційним чи неофіційним), так і належністю до різних вікових груп.

Отже, з проведеного нами аналізу випливає, що порушення потреби в приватності – це не лише дерегуляція контактів і неоптимальне спілкування внаслідок відсутності їх селекції; регулярне порушення приватності перешкоджає его-інтегрованості і незалежності, досягненню особистої автономії.

Регулярне порушення приватності особи спричиняє як мінімум фрустрацію, а депривація приватності – як мінімум стрес (який може згодом переходити в дистрес). Фрустрація як відповідь на брак приватності становить менш гострий стан, ніж стрес, і має не такі виражені фізіологічні кореляти, але водночас є не менш небезпечною.

Порушення приватності відносяться до довгострокових інтенсивних стресорів. Як стресор, воно поєднує в собі вплив чинника фізіолого-

генетичного характеру (важлива характеристика середовища); емоційного і комунікативного характеру (комунікація вимушена і неприємна, але звична).

Фрустраційні реакції, в тому числі пов'язані з порушенням приватності, характеризуються різною інтенсивністю, тому можна говорити про різну фрустраційну толерантність до таких порушень у різних людей (зокрема, чоловіків і жінок, підлітків і людей зрілого віку, мешканців сіл і щільно населених мегаполісів тощо). Водночас слід зазначити, що реакція на всі стресори і фрустратори середовищного характеру є фізіолого-генетичною, а отже, сформувані фрустраційну толерантність до них є доволі складним завданням.

Оскільки фрустраційні реакції здійснюються в контексті певної культури, то специфіка фрустраційних реакцій на порушення (депривацію) приватності пов'язана з особливостями соціальних, зокрема, гендерних ролей.

Література:

1. Нартова-Бочавер С. К. Психологическое пространство личности / С. К. Нартова-Бочавер. – М., Прометей, 2005. – 237 с.
2. Хейдметс М. Феномен персонализации среды: теоретический анализ // Средовые условия групповой деятельности / Под ред. Х. Миккина. Таллинн, 1988. С. 7 - 15.
3. Чшмаритян С.С. Стресс и фрустрация: возрастные аспекты / Автореф. диссертации на соискание уч. ст. канд. психол. наук. Спец. 19.00.07 – Возрастная и педагогическая психология. – Ереван, 1990.
4. Altman I. The environment and social behavior. Privacy, personal space, crowding. N.Y., 1975.
5. Carpenter C.R. Territoriality: A review of concepts and problems // Behavior and evolution / Eds. A. Roe, G.G. Simpson. New Haven, 1958. P. 257 - 284.
6. Goffman E. Behavior in public places. N.Y., 1963.
7. Horowitz M. J., Duff D F., Stratton L.O. Body-buffer zone // Archives of General Psychiatry, 1964. P. 651 - 656.
8. Kinzel A.S. Body buffer zone in violent prisoners // American Journ. of Psychiatry, 1970. V. 127. P. 59 - 64.
9. Laufer R.S., Proshansky H.M., Wolfe M. Some analytic dimensions of privacy. Paper presented at the Third International Architectural Psychology Conference. Lund, 1973.
10. Leibman M. The effects of sex and race norms on personal space // Environment and Behavior. 1970. V. 2. P. 241 - 280.

References:

1. Nartowa-Bochawer S.K. (2005). Psychologicheskoye prostranstwo lichnosti [Psychological space of personality]. M, 126 (rus).
2. Hejdmets M. (1988). Fenomen personalizacii sredy: teoreticheski analiz [The phenomenon of personalization of the environment: a theoretical analysis / M. Hejdmets // Sredovye uslowija grupowej diejatelnosti [Average conditions of group activity] Pod red. H.Mikkina. S. 7-15 (rus).
3. Chshmarytyan S.S. Stress y frustracya: vozrastnye aspekty / Avtoref. dyssertacyu na

soyskanye uch. st. kand. psychol. nauk. Spec. 19.00.07 – Vozrastnaya y pedahohycheskaya psycholohyya. – Erevan, 1990.

4. Altman I. (1975). The environment and social behavior. Privacy, personal space, crowding. N.Y. 121 p. (eng).

5. Carpenter C.R. (1975). Territoriality: A review of concepts and problems // Behavior and evolution / Eds. A. Roe, G.G. Simpson. New Haven, 1958. P. 257 - 284. (eng).

6. Goffman E. (1963). Behavior in public places. N.Y. 130 p. (eng).

7. Horowitz M. J., Duff D F., Stratton L.O. (1964). Body-buffer zone // Archives of General Psychiatry. P. 651 - 656. (eng).

8. Kinzel A.S. (1970). Body buffer zone in violent prisoners // American Journ. of Psychiatry. V. 127. P. 59 - 64. (eng).

9. Laufer R.S., Proshansky H.M., Wolfe M. (1973). Some analytic dimensions of privacy // The Third International Architectural Psychology Conference. Lund, p. 123-125 (eng).

10. Leibman M. (1970). The effects of sex and race norms on personal space // Environment and Behavior. V. 2. P. 241 - 280. (eng).

Abstract. *The article considers the problems of psychology of privacy, as well as stress and frustration as psychological reactions of the individual in the regular breach of privacy. The need for personal privacy is seen as an important condition for its integration, independence and personal autonomy. A regular frustration of the need for privacy impedes the normal development and functioning of the individual. It's about a different measure of privacy breach - from a slight intrusion to personal space to deprivation. Accordingly, psychological reactions may vary from mild frustration to distress. Also, the level of fraternal tolerance varies according to gender roles, as well as culture, which determines the permissibility and limits of breach of privacy. Different dimensions of privacy breach are considered: territorial (personal distance) and auditory.*

Key words: need for privacy, breach of privacy, frustration, privacy deprivation

Статья отправлена: 14.12.2018 г.

© Хазратова Н.В.